

KAUPUNKIVILJELYSEMINAARI AHLMANILLA 8.2.2013
RYHMÄTYÖN YHTEENVETO

Lyhyesti

Ryhmissä tuli jonkin verran samojakin aiheita, mikä oli oikein hyvä asia. Näistä saadaan paremmin selville, mitkä toimenpiteet olisivat kriittisiä kaupunkiviljelyn edistämiseksi.

Kaupunkiviljelyn unelmatilanne Tampereella

”Jokainen mahdollinen pläntti kasvaisi vihreää, hedelmätarhat ja koulupuutarhat kukoistaisivat. Toiminta olisi yhteisöllistä ja ympärivuotisesta sekä kierrot (ravinteet, vesi jne.) olisivat suljettuja.”

”Tampere omavaraiseksi kaupunkiviljelyn edelläkävijäksi innovaatioita hyödyntäen.”

”Kun kävelen kaupungilla, näen vihreitä viljelyalueita, joiden toimintaan voin liittyä halutessani mukaan ja saan toimintaan tarvitsemiani neuvoja ja apua.”

”Kattopuutarhoja ja kasvihuoneita, monimuotoista kaupunkimaisemaa, joka ei kuitenkaan ole liian hoidettu.”

1. Kuka tekee

Mikä voisi olla eri toimijoiden rooli kaupunkiviljelyssä, mitä odotat muilta (kaupunki, yhdistykset, oppilaitokset) ja mitä itse haluaisit tehdä

Kirjurina Kati Hinkkanen

- Kaupunkiviljelyssä tehdään itse ja omatoimisesti, eikä odotella yleensä muilta apua

Odotuksia kaupungilta

- Lupien hakeminen pitäisi olla helpompaa, tiedon pitäisi olla helposti saatavissa ja yksinkertaisempaa
- Lupien hakeminen on monimutkaista varsinkin, jos halutaan jotain erityistä, esim. ruusuistutusten tilalle toiminnallisempaa viljelyä?
- Koordinaattori kaupungin ja viljelijöiden väliin kaupungilta tai ympäristöjärjestöiltä
- Enemmän tiedotusta siitä, mitä saa tehdä esim. maisemapelloista, mistä saa poimia kukkia
- Tietoa, miten tavallinen kaupunkilainen voi viljellä
- Organisoituminen yhteiseen internetsivustoon, jossa olisi sekä kaupunki että yhdistykset mukana
- Moreenian toimintaan tiedotus mukaan,
- Tiedotusta yrittäjistä ja kokemuksista

Odotuksia muulle hallinnolle

- Varhaiskasvatukseen pitäisi saada mukaan ja se vaatisi muutoksen opetussuunnitelmiin
- Elintarvikesäädöksiä pitäisi muuttaa siten, että kaupunkiviljelyn tuotteiden käyttö olisi helppoa myös julkisissa keittiöissä

Odotuksia kaupunkiviljelijöiltä

- Vastuullinen asenne, siivotaan jäljet ja pidetään huolta kohteesta
- Enemmän tiedotusta kaupunkilaisille, jotta viljelyksistä ei tule vain sisäpiirin juttu, avoimuus yhteisen tilan käytössä
- Pelisäännöt paikkakohtaisesti, kuka tekee mitäkin ja kuinka toimitaan

- Pidetään alueet avoimina kaikille, eikä omia nurkkia omille viljelmille

Kaupallinen kaupunkiviljely

- Starttirahaa kaupunkiviljelyn hankkeille
- Kaupalliseen viljelyyn osaamisen tukea viljelyinfrastruktuurin ylläpitoon
- Esim. kasvihuoneille tilaa kaavoitukseen
- Vaihtoehtotalous voisi toimia kaupunkiviljelyssä
- Liiketilaa voisi olla alakerroksen sijasta katolla tai seinissä

2. Mitä pitäisi tehdä yhdessä?

Miten kaupunkiviljelyä voidaan edistää Tampereella, mitä apua tarvitaan käynnistämiseen, ylläpitoon ja viljelyn lopettamiseen? Mitä sääntöjä, tietoja, neuvoja tarvitaan?

Kirjurina Eeva-Liisa Viskari

Tiedotus

- Tilaisuudet ja kokoontumiset, joka kokoaa asiasta kiinnostuneet yhteen
- Kursseja ja kokoontumistiloja tiedonjakoa varten
- Ihmisten motivointi kaupunkiviljelyyn
- Tiedotusta aiheesta, ettei sitä pelättäisi/vierastettaisi
- Tietopaketti taloyhtiöille + säännöt
- Dodolla on jo opas olemassa
- Median hyötykäyttö: lehdet, TV jne.

Tampereen kaupunki

- Maisemapeltoja viljelykäyttöön Tampereella
- Lupaprosessi helpoksi kaupungin alueella
- Tampereen kaupungin päätös ja hyväksyntä asialle ja siitä tiedottaminen
- Poliittinen tahto esiin kaupunkiviljelyssä
- Paikkoja tarjolle (kaupunki, muut)

Tutkimus ja kehitys

- Kokeiluja eri paikoissa ja eri tavoilla
- Hanketoimintaa
- Vaikutustutkimusta (korkeakoulut)
- Viinikka-Nekala-Muotiala-Koikkari mallialueiksi
- Tammela mallialueeksi

Suunnittelu ja tulevaisuus

- Kaupunkiviljely mukaan kaupunkisuunnitteluun
- Kaupunkiviljely mukaan arkkitehtisuunnitteluun
- Halukkaiden viljelijöiden organisoituminen

Palvelut ja yrittäjyys

- Yrittäjyyttä ja palveluita kaupunkiviljelyyn liittyen ("multapaku" kiertämään asiakkaiden luokse)
- Yritykset mukaan kaupunkiviljelyyn (tekniikkaa kokeiluun, esim. hukkalämmön hyödyntäminen tuotantolaitoksissa)
- Neuvontapalveluita asukkaille
- Tietoa koottuna yhteen asukkaille (esim. Ympäristötietokeskus Moreenia)
- Paikkatietopalvelu kaupunkiviljelykohteista ja mahdollisista alueista

Muuta

- Eri toimijoiden yhteistyö ja roolien määrittäminen (esim. kuka toimii ja miten vanhainkodeissa, yhdistyksissä jne.)
- Jatkuvuus tai hallittu lopetus (siivotaan pois, mikäli viljelyä ei jatketa tai turvataan jatkuvuus – paikat siistinä)
- Kierrätys (lannoitteet, biokaasu, kompostit yms.)
- Kaupunkiviljely sisältää kaiken kasvatuksen, ei pelkästään ruokakasvit vaan myös koriste ja muut hyötykasvit

3. Mitä lisäarvoa kaupunkiviljelyllä saadaan kaupunkiin?

Mitä hyötyä, mitä haittaa, mitä eroa palstaviljelyyn tai siirtolapuutarhaan

Kirjurina Krista Mäkelä

Ruoka

- Oman ruuan tuottaminen, lähiruokaa, ”tietää mitä syö”, ei tarvitse omistaa maata viljelläkseen
- Kuka korjaa sadon? Onko haitta, jos sato menee viljelijältä sivu suun? Saako kaupungin istutuksia syödä?

Uudenlaisten ruuantuotantotapojen kehittyminen

- Ruuantuotannon mukauttaminen hyvissä ajoin öljyn, maakaasun ja fosforin loppumiseen - paikallinen tuotanto vähentää öljyriippuvuutta, hiilen sitomismenetelmiä käyttöön

Resurssitehokas ruuantuotanto

- Resurssitehokas ruuantuotanto (ei N, P, K valumia), julkisista kuivakäymälöistä voidaan saada ”resurssia” viheralueiden ylläpitoon, kaupunkikompostoreilla orgaaninen jäte hyötykäyttöön resurssitehokkaasti
- Kiertojen sulkeminen kaupungissa – energiatehokkuuden lisääminen (esim. hukkalämpö kasvihuoneisiin), viljely on yhdistettävissä synergiaedulliseen hulevesien hallintaan

Monimuotoisuus

- Monokulttuurien vastustaminen (viljelykasvien lajikkeet ja muunnokset, maatiaiskasvit)
- Kaupunkiluonnon rikastuminen
- Sosiaalinen monimuotoisuus

Uuden oppiminen

- ”eloonjäämistaitoja kansalaisille”, tietotaidon jakaminen
- Esim. voisivatko siirtolapuutarhojen konkarit ohjata uusia kaupunkiviljelijöitä? Uusilla viljelijöillä ei välttämättä ole käytännön perimätietoa, jolloin vastoinikäymisten sattuessa luovutetaan helposti
- Poikkitieteellisen tutkimuksen ja yhteistoiminnallisen järjestäytymisen käytännöllinen pohjateema

Vaikutukset kaupunkiin

- Ilmanlaadun paraneminen
- Julkisten ja puolijulkisten alueiden monipuolinen hyödyntäminen kaikelle kansalle
- Imagoedut – Tampere edelläkävijäksi!
- Voisiko koristekasvit korvata hyötykasveilla julkisilla viheralueilla?

- Sulkeeko tilan käyttöönotto tilan toisilta käyttäjäryhmiltä?
- Kunnallistekniikka voi olla rajoittava tekijä – esim. tarvitaan kasteluvettä
- Luvaton viljely?

Osallisuuden lisääntyminen ja toimintamahdollisuuksien näkyväksi tekeminen

- Aiheuttaako kateutta – miksi nuo saavat tilaa omalle toiminnalleen emmekä me omallemme?
- Kun osallisuus lisääntyy, lisääntyy myös tunne siitä, että omaehtoinen toiminta on mahdollista (muillakin kuin viljelijöillä) - Yleinen innostaminen itsetekemisen kulttuuriin
- Paikan kokeminen omaksi, paikan merkityksellistyminen ja siihen kiinnittyminen, osallisuus kaupunkitilasta
- Kun paikka koetaan omaksi ja merkitykselliseksi, ilkeältä vähenee

Yhteisöllisyys / Yksin tekeminen

- Yhteisissä hankkeissa konfliktien mahdollisuus
- Tarvitaan selkeitä pelisääntöjä, avoimuus tärkeää
- Eri-ikäisten ihmisten kohtaamispaikka
- Rauhoittuminen, elpyminen, harrastus
- Myös siirtolapuutarhat ja palstaviljelmät avoimemmiksi; toisaalta niissä säilytettävä mahdollisuus touhuta omiaan halutessaan
- Yhteisvarannot (tieto, materiaalit, tilat)

4. Mitä ja kuinka kaupunkiviljelyä toteutetaan?

Mitä tietoa kaupunkiviljelyn soveltamisesta on olemassa ja mitä tarvitaan eri kohderyhmille, eri tekniikoille?

Kirjurina Eeva Palmolahti

Kaupunkiviljely yleensä

- Kaupunkiviljely on yhteinen asia
- Kaupunkiviljely tulee saada näkyväksi ja näkyviin
- Kaupunkiviljelyyn sisältyy sekä koristekasveja että hyötykasveja
- Yksilöt voivat viljellä ilman kuulumista mihinkään ryhmään
- Erilaiset ryhmät ja yhteenliittymät voivat viljellä yhdessä
- Viljelyn volyyymi vaihtelee isosta pieneen
- Mehiläistarhaus osana kaupunkiviljelyä

Tarvitaan erilaisia tarvikkeita

- Vettä, ravinteita, rakenteita, multaa, siemeniä yms.
- Meirän Pelto -osuuskunnan kautta voi hankkia tarvikkeita edullisesti yhteistilauksena

Tilatarpeet

- Tarvitaan tila viljelylle
- Viljelytilojen lisäksi tarvitaan tilaa myös sadon varastointiin. Monien taloyhtiöiden kylmävarastot ovat vajaakäytöllä. Olisiko näistä jo olemassa olevista varastoista mahdollista vuokrata säilytystilaa?
- Viljelyyn liittyen tarvitaan myös jonkinlaisia yhteisiä kokoontumistiloja

Alkuunlähtö tarvitsee

- Innostuksen
- Alkuneuvontaa siitä miten päästään viljelyn alkuun. Kun viljely on käynnistynyt, tavat ja ihmiset tulevat tutuksi ja viljelytaidot karttuvat ->helpompaa etsiä lisätietoja ja solmia uusia kontakteja

Tarvitaan kaupunkiviljelyn tietopankki

- Kaiken olemassa olevan tiedon kerääminen yhteen paikkaan
- Viljelyn aloittamisen helpottamiseksi
- Yhteystiedot toimijoista -> verkostoituminen
- Tietoa kouluttajista ja koulutusmahdollisuuksista
- Kokemukset ja luovuus yhteiseen käyttöön
- Käytännön esimerkkejä kaupunkiviljelystä
- Nettisivut kaupunkiviljelystä Tampereella
- Tiedotusta kaupunkiviljelystä; lehdet, radio, netti, sosiaalinen media, suusta suuhun jne.

Selvitettäväksi/tehtäväksi

- Miten lainsäädäntö kohtelee kaupunkiviljelyä ja sen tuotteiden käyttöä (verotus, tuotteiden myynti ja käyttö ravintona esim. ravintoloissa, julkisessa ruokailussa)
- Miten osuuskunta tai yhdistys voisi toimia myyjänä (lainsäädäntö ym.)
- Tuotevastuu
- Vaihdantatalouden mahdollisuudet
- Valmis esitelmä, jossa esitellään kaupunkiviljelyä ja sen mahdollisuuksia ja käytäntöjä esitettäväksi taloyhtiöille
- Satokartta (julkiset kohteet)
- Omenatori/vihannestori/kukkatori sadon markkinointiin

Toiveita

- Erilaisia tapahtumia, joissa esitellään kaupunkiviljelyä ja viljelykohteita
- Tutustumispäiviä ja retkiä kaupunkiviljelykohteille (palstat, siirtolapuutarhat, laariviljelmat jne.)

Toiveita Tampereen kaupungille

- Esimerkiksi Hatanpälle mallikohde
- Viheralueiden monipuolinen käyttö, hyötykasvit osaksi viheralueiden suunnittelua
- Asukkaat mukaan viheralueiden hoitotyöhön, jonkinlainen kummitoiminta
- Viheralueiden hoitoluokituksen säätäminen kaupunkiviljelyn näkökulmasta
- Aktiivinen yhteistyö kaupungin kaavoituksen ja kaupunkiviljelijöiden välillä

Aktiivinen yhteenliittymä edistämään kaupunkiviljelyä

- Mahdollisia toimijoita; Ekokumppanit, Dodo
- Päiväkodit ja varhaiskasvatus mukaan
- Esimerkiksi Atalan kylätalo/Tammela koekohteena
- Kaupunkiin tarvitaan ympäristökasvatuskeskus (Hatanpää?)
- Meirän Pelto -osuuskunta tietotaidon jakajana
- Kaupunkilaisten maalaiset juuret käyttöön; tietotaidon jakaminen vanhoilta nuorille

Tulevaisuus

- Kaupunkiviljelystä yritystoimintaa
- Kaupunkiviljelyssä on tilaa neuvojille, yrittäjille ja kaupungille